

BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
HERCEGOVAČKO NERETVANSKI KANTON
OPĆINSKI SUD U MOSTARU
Broj: 58 0 P 062571 10 P
Mostar, 02.12.2013. godine

Općinski sud u Mostaru, sudija Ramiza Karadža, u pravnoj stvari tužitelja S.B. iz P., Ul. ..., zastupan po punomoćniku Ristić obradu, advokatu iz Nevesinja, protiv tuženog „Sarajevo osiguranje“ d.d. Sarajevo, Filijala Mostar, Ul. A. Šantića br. 11/II Mostar, zastupano po punomoćniku po zaposlenju S.M., radi naknade inflatorne štete, V.sp.11.000,00 KM, nakon glavne i javne rasprave održane dana 29.10. 2013.godine u prisustvu tužitelja lično i zamjenika punomoćnika tuženika Branka Loze, dana 02.02.2013.godine donio je sljedeću:

P R E S U D U

Obavezuje se tuženik isplatiti tužitelju iznos od 0,054.645.396 KM, sa zakonskom zateznom kamatom od 04.03.2010.godine kao dana podnošenja tužbe, do isplate. Preko dosuđenog iznosa tužbeni zahtjev se odbija kao neosnovan.

Svaka stranka snosi svoje troškove postupka.

O b r a z l o ž e n j e

Tužitelj u tužbi ističe da je presudom Osnovnog suda u Mostaru broj: P.1493/89 koja je potvrđena presudom Kantonalnog suda u Mostaru Gž:broj.327/99 tuženik obavezan da platiti tužitelju na ime materijalne štete iznos od 55.627,67 dinara, i troškove parničnog postupka 4.925,97 dinara, sa zakonskom zateznom kamatom od 29.01.1990.godine. U vrijeme donošenja prvostepene presude koja je bila pravosnažna i izvršna u odnosu na tuženika, tadašnji dinar SFRJ bio je konvertibilan u odnosu na sve svjetske valute jer je Savezna vlada SFRJ utvrdila kurs dinara, u odnosu na 1 DM 7 dinara. Glavni dug od 55.627,67 dinara predstavljao je iznos od 7.975,00 DM, troškove parničnog postupka od 4.925,97 dinara predstavljao je iznos od 703,00 DM ili sada KM. Tuženik je prigovorio na izvršenje, radi čega je Općinski sud u Mostaru proveo finansijsko vještačenje i na temelju nalaza iz osnova glavnog duga i troškova postupka utvrdio obavezu tuženika u iznosu od 0,01 KM i troškova izvršnog postupka u iznosu od 95 KM. Tužbenim zahtjevom traži da mu tuženi isplati na ime inflatorne štete iznos od 20.000,00 KM, sa zakonskom zateznom kamatom od dana podnošenja tužbe do isplate i troškove postupka.

U odgovoru na tužbu tuženik ističe prigovor presuđene stvari, jer se iz obrazloženja drugostepene presude vidi da je tužitelj ranije obeštećen isplatom iznosa od 30.224,99

dinara na ime štete dana 02.02.1978 godine, te dana 12.04.1988.godine iznos od 2.469,00 dinara. Prigovara visini tužbenog zahtjeva, dok je u pogledu osnova tužbeni zahtjev u cjelosti neosnovan, obzirom da je tužitelj na temelju pravomoćne i izvršne isprave-presude Osnovnog suda u Mostaru broj.P.1493/89 od 29.01.1990.godine u postupku izvršenja pod brojem I.351/2000 kasnije zaveden pod brojem: 07 58 I 018000 obeštećen. Potraživanje tužitelja protivno je prinudnim propisima, predlaže da se tužbeni zahtjev u cjelosti odbije.Potražuje troškove postupka.

U toku postupka izvedeni su dokazi uvidom i čitanjem u: spis P broj:1493/89 Općinskog suda u Mostaru odnosno presudu isti broj od 29.01.1990.godine, spis Općinskog suda u Mostaru I. br: 351/2000 odnosno rješenje o izvršenju isti broj od 12.10.2000.godine, rješenje o izvršenju Općinskog suda Mostar poslovni broj: 07 58 I 018000 od 15.07.2005. godine, rješenje Kantonalnog suda Mostar broj: Gž. 1341/05 od 19.01.2006.godine, rješenje Općinskog suda Mostar broj: 07 58 I 018000 00 od 05.12.2006. godine, rješenje Kantonalnog suda Mostar broj: 007-0-Gž.07-000526 od 03.05.2007. godine, odluku o dopustivosti u meritumu Ustavnog suda BiH broj AP1748/07, presuda Kantonalnog suda u Mostaru Gž 327/99 od 27.01.2000. godine, nalaz i mišljenje stalnog sudskog vještaka finansijske struke Ismeta Lete od 19.08.2013. godine i dopunski nalaz istog vještaka od 16.09.2013. godine, pa je ocjenom svih izvedenih dokaza u skladu člana 8. ZPP-a F BiH odlučio kao u izreci iz sljedećih razloga:

Prigovor presuđene stravi sud nije cijenio osnovanim, obzirom da je tuženi pored isplaćenog iznosa od 30.224,99 dinara na ime štete po pravomoćnoj presudi broj: P.1493/89 od 29.01.1990.godine obavezan da tužitelju iz osnova materijalne štete isplati iznos od 55.627,67 YU dinara sa kamatom od presuđenja do isplate, te mu naknadi troškove parničnog postupka u iznosu od 4.925,97 YU dinara, koje iznose tuženi nije isplatio, a tužitelj u ovom postupku potražuje naknadu štete zbog gubitka vrijednosti novca (valute YU dinara) u kojoj je potraživanje u presudi, a potom i rješenju o izvršenju izraženo.

Među strankama nije sporno da je Osnovni sud u Mostaru donio presudu broj: P 1493/89 od 29.01.1990.godine kojom je tuženi obavezan da tužitelju iz osnova materijalne štete isplati iznos od 55.627,67 YU dinara sa kamatom od presuđenja do isplate, te mu naknadi troškove parničnog postupka u iznosu od 4.925,97 YU dinara.

Po izjavljenoj žalbi tužitelja Kantonalni sud u Mostaru presudom broj: Gž.327/99 od 27.01.2000.godine odbio je žalbu i potvrdio prvostepenu presudu u cijelosti.

Na osnovu pravomoćne i izvršne presude tužitelj je podnio prijedlog za dozvolu izvršenja protiv izvršenika Sarajevo osiguranje d.d. Sarajevo Filijala Mostar, radi novčanog potraživanja u iznosu od 55.627,67 YU dinara i troškova parničnog postupka u iznosu od 4.925,97 YU dinara. Sud je svojim rješenjem broj: I-351700 od 12.10.2000.godine dozvolio predloženo izvršenje, na koje je izvršenik uložio prigovor. U postupku odlučivanja po prigovoru provedeno je finansijsko vještačenje u kojem je utvrđeno da ukupan iznos od 60.139,64 YU dinara koje je izvršenik bio dužan isplatiti tražitelju izvršenja, kada je izvršena denominacija u konvertibilnu marku kao važeću valutu u Bosni i Hercegovini iznosi 0,02 KM. Sud je djelimično usvojio prigovor izvršenika tako da se denominirana vrijednost iznosa glavnog duga i troškova parničnog postupka u iznosu od

60.139,64 YU dinara uz obračun zakonskih zatezних kamata sa danom 30.06.2001.godine, kao dana izvršenog vještačenja utvrđuje na iznos od 0,02 KM i troškova izvršnog postupka u iznosu od 95 KM.

Sporno je da li tužitelj ima pravo na naknadu štete zbog gubitka vrijednosti novca (valute YU dinara) u kojoj je potraživanje u presudi broj: P 1493/89 od 29.01.1990.godine, a potom i rješenju o izvršenju broj: I-351700 od 12.10.2000.godine izraženo.

Prema odredbama člana 278 st.1. ZOO-a povjerilac ima pravo na zateznu kamatu bez obzira da li je pretrpio kakvu štetu zbog dužnikove docnje, dok je u stavu 2. istog člana propisano da ako je šteta koju je povjerilac pretrpio zbog dužnikovog zadocnjenja veća od iznosa koji bi dobio na ime zatezne kamate, on ima pravo zahtijevati razliku do potpune naknade štete.

Tužitelj u tužbi i tokom postupka navodi da je zbog kašnjenja u isplati pretrpio inflatornu štetu, koju obračunata zatezna kamata nije pokrila i kada se uzme da je odnos 1 YU dinara 7 DM, glavni dug od 55.627,67 YU dinara predstavljao bi iznos od 7.975,00 DM, a troškovi parničnog postupka iznos od 4.925,97 YU dinara predstavljao bi iznos od 703,00 DM, ili sada KM, te da se obračuna bankarska kamata koja se daje na novčana sredstva oročena preko 5 godina kod poslovne banke. Iz ovakvog zahtjeva tužitelja proizilazi da bi tužitelj navedene iznose oročio kod banke da je tuženi na vrijeme isplatio dug po presudi.

Na okolnosti utvrđivanja stvarne visine štete, po pravomoćnoj presudi broj: P 1493/89 od 29.01.1990.godine, u YU dinarima sa svim dospjelim kamatama do dana pravomoćnosti presude, da se dobiveni iznos veže za čvrstu valutu koja će se izraziti u konvertibilnim markama na dan izvršenog vještačenja, provedeno je vještačenje po vještaku finansijske struke Leto Ismeta koji je u svom nalazu od 19.08.2013.godine naveo da potraživanja tužitelja iz pravomoćne presude iskazana u YU dinarima koja je u to vrijeme bila novčana jedinica, primjenom Odluke o sprovođenju uredbe o novcu R BiH („Sl. list R BiH“ broj. 13/92), Uredbe sa zakonskom snagom o promjeni vrijednosti dinara („Sl. list R BiH“ broj. 16/94), Zakona o centralnoj banci BiH („Sl. list BiH“ broj. 12/97) izvršena je konverzija BHD u konvertibilnu marku (KM) koja je postala zakonsko sredstvo plaćanja. Da bi dugovanje iz pravomoćne presude iskazali u danas važećoj valuti KM, svi iznosi se svode tako što se zarez sa desna pomjera u lijevo za sedam mjesta (1+4+2) te se dobivaju dugovanja i potraživanja u KM. Denominacija glavnog duga i troškova parničnog postupka iz presude broj: P. 1493/89 od 29.01.1990.godine u iznosu od 60.139,64 YU dinara iznosi 0,006.019.364 KM. Vještak je obračun kamata izvršio metodom prostog kamatnog računa po stopama zatezne kamate koje su važile za odgovarajuće periode. Sa obračunom kamate na glavni dug ukupno potraživanje tužitelja iznosi 546.453,98 YU dinara ili 0,054.645.396 KM.

U podnesku kojeg je sud zaprimio 05.08.2013.godine tužitelj traži da vještak dopuni nalaz na način što će utvrditi iznos glavnog duga i troškova postupka u čvrstoj valuti DM na dan donošenja prvostepene presude, a od tada do dana davanja nalaza da na taj iznos obračuna zakonsku zateznu kamatu. Ako obračunata zatezna kamata na iznos dosuđenog iznosa štete i troškova postupka ne obezbjeđuju punu naknadu inflatorne štete traži izgublenu dobit, a dobit treba utvrditi najvećom bankarskom kamatom koja se daje na novčana sredstva oročena preko 5 godina kod poslovne banke.

Sud je dozvolio da vještak dopuni nalaz na način kako je predložio tužitelj. U dopunjenom nalazu od 16.09.2013.godine vještak je ukupan iznos glavnog duga i troškova postupka od 60.139,64 YU dinara pretvorio u DM a potom u KM što iznosi 8.650,52 KM i obračunao kamatu na taj iznos po stopi od 6% (koju banka daje na štednju oročenu preko 5 godina) što iznosi 12.229,23 KM. Ovako dopunjenom nalazu tužitelj i tuženi su prigovorili. Tužitelj traži da se kamata obračuna kapitalizirano, a tuženi se u cijelosti protivio ovakvom načinu obračuna. Zahtjev tužitelja za ponovnom dopunom nalaza vještaka finansijske struke sud je odbio.

Postavljeni tužbeni zahtjev u suštini predstavlja zahtjev za naknadu štete zbog gubitka vrijednosti novca (valute YU dinara) u kojoj je potraživanje u presudi broj: P 1493/89 od 29.01.1990.godine, a potom i rješenju o izvršenju broj: I-351700 od 12.10.2000.godine izraženo, a koje nema uporište u članu 278 st.2. ZOO-a ni u drugoj normi tog ili drugog materijalnog prava koje stajalište je zauzeo i Vrhovni sud u presudi broj:58 0 P 021923 09 Rev od 13.05.2010.godine i presudi broj:58 0 P 037263 11 Rev od 22.11.2011.godine.

Načelo monetarnog nominalizma koje proizilazi iz člana 394. ZOO-a je primjena imperativne zakonske norme i isključuje odgovornost dužnika za gubitak vrijednosti novca, jer je prema istoj odredbi dužnik dužan isplatiti upravo onaj broj novčanih jedinica na koji obaveza glasi, dok se inflatorna kretanja odnosno promjena domaće valute ni u kojem slučaju ne mogu smatrati štetom. Da bi tuženi odgovarao za štetu koju je tužitelj pretrpio zbog docnje tuženika u ispunjenju novčane obaveze, njegovu odgovornost treba cijeliti prema općim pravilima o odgovornosti iz člana 154. ZOO-a kojom je propisano ko drugom pričini štetu dužan je nadoknaditi ukoliko ne dokaže da je šteta nastala bez njegove krivnje. Šteta iz st.2. člana 278. ZOO mora se dokazati na osnovu opštih pravila na naknadu štete. Pored same krivice, neophodno je dokazati stepen te krivice, kako bi se mogao odrediti obim i vrsta štete. Kod dokazivanja štete u vidu izgubljene dobiti koju prema zahtjevu tužitelja treba utvrditi najvećom bankarskom kamatom koja se daje na novčana sredstva oročena preko 5 godina kod poslovne banke, mora se dokazati da se ta šteta mogla osnovano očekivati prema redovnom toku stvari ili prema posebnim okolnostima, a čije je ostvarenje spriječeno štetnikovom radnjom ili propuštanjem (čl.189.st.3.ZOO) a manifestuje se u sprječavanju realne štete da se poveća nečija imovina. Sama mogućnost ulaganja dugovanog iznosa u štednju ne znači „redovan tok stvari“ ili „posebne okolnosti“. Tužitelj nije dokazao krivicu tuženog, niti nastalu štetu i njen obim, a tužitelj se ne može pozivati na apstraktnu mogućnost ulaganja novca na štednju, i na taj način dokazivati svoju štetu. Zbog prednjih navoda sud nije prihvatio dopunjeni nalaz vještaka od 16.09.2013.godine.

Na temelju nalaza vještaka finansijske struke od 19.08.2013.godine i saslušanja istog vještaka sud je utvrdio da na naknadu štete zbog gubitka vrijednosti novca (valute YU dinara) u kojoj je potraživanje u presudi broj: P 1493/89 od 29.01.1990.godine izraženo, iznos glavnog duga od 55.627,67 YU dinara i troškova parničnog postupka u iznosu od 4.925,97 YU dinara, iznosi 0,006.019.364 KM. Sa obračunom kamate metodom prostog kamatnog računa po stopama zatezne kamate koje su važile za odgovarajuće periode na glavni dug ukupno potraživanje tužitelja iznosi 546.453,98 YU dinara ili 0,054.645.396 KM. Sud je prihvatio nalaz vještaka od 19.08.2013.godine koji je sačinjen u skladu sa računovodstvenim standardima i pravilima struke, zasnovan na materijalno-pravnim

propisima imperativnog karaktera, koji je pretvorbu YU dinara u konvertibilnu marku izvršio prema pravilima o denominaciji utvrđenih u Odluci o sprovođenju uredbe o novcu R BiH („Sl. list R BiH“ broj. 13/92), Uredbe sa zakonskom snagom o promjeni vrijednosti dinara („Sl. list R BiH“ broj. 16/94) i prema Zakonu o centralnoj banci BiH („Sl. list BiH“ broj. 12/97).

Zbog prednjih navoda sud nije prihvatio pretvorbu YU dinara u tadašnju vrijednost njemačke marke, a potom u konvertibilnu marku, jer se radi o primjeni materijalnog prava imperativnog karaktera, čija se primjena u postupku denominacije i konverzije obaveze koja glasi u YU dinarima u sadašnju važeću valutu, ne može zaobići. Vještak je pravilno postupio kada nije obračunao zateznu kamatu za period od 18.09.1991.godine do 23.11.1955.godine, jer se prema odredbi člana 2.st.3. Zakona o visini zakonske zatezne kamate na neizmirene dugove („Sl.novine Federacije BiH“ broj: 56/04) zakonska kamata neće obračunavati za razdoblje neposredne ratne opasnosti.

Na ukupno dosuđeni iznos od 0,054.645.396 KM tužitelju su u skladu sa članom 277. ZOO-a, priznate i zakonske zatezne kamate od dana podnošenja tužbe pa do isplate.

Na osnovu prednjih navoda odlučeno je kao u izreci.

Obzirom da je tužitelj uspio u postupku u neznatnom dijelu, odlučeno ja da svaka stranka snosi svoje troškove postupka.

Pouka o pravnom lijeku:

Protiv ove presude dozvoljena je žalba

Kantonalnom sudu Mostar u roku od 30

dana od dana donošenja iste, a za tužitelja

od dana prijema, putem ovog suda.

Žalba se dostavlja sudu u tri primjerka.

S u d i j a
Ramiza Karadža